

(No 71)

Perpinyà per Aragó

; Via foral.

Perpinyà per Aragó

¡Via forra!

I

Ardit va en Joan de Coloma
cavaller en son cavall,
a cercar ampurdanesos
per a lliura a Perpinyà.

Per no moure en Uoch sospite,
ell tot sol se n'es anat;
no porta espasa a la cinta,
ni al pit lo blasó reyal;
mas perquè de sa partida
qui 'n sabès no ha mancat pas
y a mig camí una parada
de francesos s'ha amagat.

Del castell de Bella-Garde
mes de trenta n'han baixats;
lo governador qui 'ls mena
espera a en Coloma a pas.

Quan prop del Perthus arriba
ja l'heu veniu camí avall,

y per mes que l'altre trota
ses rasons te d'ercotran;

- "Deu us guard, en Joan Coloma,
" lo secretari reyal,

" com les noves vullau darre

" que porteu de Perpinyà;

" ; L'han deixada ja'ls francesos

" com lo rey ha disposat

" satisfent los vus desitjos

" dels amichs dels catalans? "

allig sorrigueu en Coloma
li respon sens sospitar:

- " Per rey que 'l Rey Carles sia

" d'ell allí ningú 'n fa cas.

" En lloch d'entregar la vila

" a la gent del rey Ferrán,

" cumplint, com es lley cumplint

" lo que 'abdon reys van pactar;

" En Carving ha tret los còndes

" que lo poble va nombrar,

" y ha respost a' cononadas

" als velins de Perpinyà,

" que s'han alsat tots a' l'una

" pels drets del comú tornant.

- " Y ara, vos.... - " Vaig a Figueras

" a ennuencar men' gent d'allà

" per fer entendre als francesos,
" que no 's juga ab catalans!
— " No feren tal, en Coloma,
" sem que a honrarne abans vingau
" al castell de Della Garda
" del que jo so Comandant."

Y a l'hora qu'aixís parlava,
son amagatall deixant,
mitjant camí los de França
botan tots, espasa en mà.

— "Caps de Deus!" crida en Coloma
al universe rodejat
per los cavallers francesos;
" Valentia heu feta gran!
" Si aixís conquerim les glories
" que per tot blasoren tant,
" ans que cavaller de França
" ser jubeu es mes honrat!"

II

Pochi sulla' de la Pinquera
un prohom rossellonès,
vehent pendre a en Joan Coloma
paa a trot lo seu corcell.

— "Vrà fora, montanyeros!"

"rà fora, sometent!"

"que à en Colouca los francesos

"se'n cuportan presoner!" —

Y deuant à son derrera
pobles y casals deserts,
abans de poch ja capdilla
gran estol de brava gent.

Llà d'enlla' brandan crugames,
sometent per tot arreu;
magaltes, tornan espases,
les falcons ja son moquets.

— "Al Perthus! A Della-Garde!"

cridan à l'hora corrent;

y "Al Perthus! A Della-Garde!"

serra y vall tot repetix.

Ben prompte à l'estol encalcan
que à en Colouca, porta près
y enhardits "Aragò!" cridan
"Aragò y muira 'l frances!"

Temps no tenen d'adonarsen
que ja 'ls tenen demunt seu
y al drinch del acer tot d'una
respon dels moquets la veu.

Tem vida francesos calmen
mentre, frujen los demés,

y al veure 'l'Uive en Coloma,
aisecantse en los estrepz
demana al punt una espasa
y diu així ab ronca veu;
"Vía sis! que ja son nostres;
"à venjar perpínganench!...
Y al vessò de ses paraules
Cel y terra retenteix.

III

Monsenyor Bisbe d'Alby
en nom del rey tenca volta
de que entregue à Perpinya
à en Carmaing l'ordre li dona.
Com del Concell de Paris
obeeix tan sols les ordres,
la presò del messatger
ha donada per resposta;
y als crits de; víca Aragó!
s'ha albat al saberho 'l poble,
que del vas del sofriment
ha engolit l'última gota!
En Carmaing los seus canons
demunt Perpinya li aboca
y sang y oyd al encunyar
sent bulli' en son pit lo poble
Y l'Uytan! Y à l'hora's sent
dels combatents la indoria,

y 'ls genechs dels qui, nascuts,
se veïstem en sang propia.

Y hales venen y van;
sem tregua los colps se donan;
cada home es un mun vivent,
cada casal una torra

Y en lo desfet del combat
míg torbada la Victòria
no sab d'adon combatents
à quin donu la corona.

De sobte màgich un crit
va corrent de boca en boca,
que l'adiment en lluytan
dels perpinyaneschs, redolla
— "Per la porta de Ceret
ab los seus entra en Coloma!" —
mentres cruen de París
en Carmaing tot fugint, tota.

Ja 'ls frances acomalat
les armes, rotut, amolla
y llancan los d'Aragò
alegres crits de victòria.

Ja llibert es Perpinyà;
Preil-legis té altra volta,
qui així en nom del senyor Rey
ho promet en Joan Coloma

Y oblidant llurs sofriments
lo poble 'ls ayres aixada
ab crits de vicia Aragò!
; Vicia l'unio d'adon pobles!

8 Octubre 1873,